

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004

2009

Επιτροπή Αναφορών

30.01.2009

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ

Θέμα: Αναφορά 0477/2007, της Catherina Groeneveld, ιρλανδικής ιθαγένειας, σχετικά με την απαγόρευση της ιδιωτικής κατ' οίκον εκπαίδευσης στη Γερμανία

1. Περίληψη της αναφοράς

Η αναφέρουσα, μαζί με τον νοτιοαφρικανό σύζυγό της και τα παιδιά της, κατοικεί προσωρινά στη Γερμανία και προτιμά για παιδαγωγικούς και οικογενειακούς λόγους τα παιδιά της να ακολουθήσουν μια κατ' οίκον εκπαίδευση, γεγονός που οι γερμανικές αρχές δεν της επιτρέπουν. Η αναφέρουσα υπογραμμίζει ότι η Γερμανία είναι το μοναδικό κράτος μέλος της ΕΕ που δεν επιτρέπει την ιδιωτική κατ' οίκον εκπαίδευση και ισχυρίζεται ότι αυτό αντιβαίνει στο πνεύμα και το γράμμα του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 του Συμβουλίου περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας. Για τον λόγο αυτό, ζητεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να επιληφθεί του θέματος.

2. Παραδεκτό

Χαρακτηρίστηκε παραδεκτή στις 20 Σεπτεμβρίου 2007. Η Επιτροπή κλήθηκε να παράσχει πληροφορίες (άρθρο 192, παράγραφος 4, του Κανονισμού).

3. Απάντηση της Επιτροπής, που ελήφθη στις 12 Φεβρουαρίου 2008.

Η αναφέρουσα, ιρλανδικής ιθαγένειας, διαμένει στη Γερμανία με τον νοτιοαφρικανό σύζυγό της και τα παιδιά της. Αντί να υποχρεούται να στείλει τα παιδιά της, στο πλαίσιο της υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης, σε δημόσιο ή ιδιωτικό σχολείο, το οποίο να είναι αναγνωρισμένο από τις γερμανικές αρχές (εν προκειμένω, το κρατίδιο της Κάτω Σαξονίας), προτιμά να τα εκπαιδεύσει κατ' οίκον, δυνατότητα που κατά τις γερμανικές αρχές αντιβαίνει στις εθνικές απαιτήσεις του νόμου, παρά το γεγονός ότι, σύμφωνα με την αναφέρουσα, αυτή αναγνωρίζεται όχι μόνο στη χώρα προέλευσής της (Ιρλανδία), αλλά και σε όλα τα υπόλοιπα κράτη μέλη.

Η αναφέρουσα προβάλλει αρκετά επιχειρήματα, μεταξύ των οποίων κυρίως:

- Συχνή αλλαγή κατοικίας της οικογένειας, λόγω του επαγγέλματος του συζύγου (μηχανικός στον αεροδιαστημικό τομέα).
- Συνέχεια στην εκπαίδευση των παιδιών, τα οποία πρέπει να υποβληθούν σε εξετάσεις στην Ιρλανδία στο τέλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσής τους, εξετάσεις που δεν θα είναι το ίδιο εύκολο να περάσουν επιτυχώς, αν η συνέχιση των σπουδών τους διακοπεί από την ένταξή τους στο γερμανικό εκπαιδευτικό σύστημα.
- Η άλλη εναλλακτική λύση, η ένταξη δηλαδή των παιδιών σε ένα διεθνές σχολείο στη Γερμανία, απορρίφθηκε από την οικογένεια, για λόγους τόσο οικονομικούς όσο και κοινωνικούς, συγκεκριμένα, για να τους δώσουν τη δυνατότητα να έχουν περισσότερες επαφές με την τοπική κοινωνία, πράγμα που δεν μπορεί να παράσχει ένα διεθνές σχολείο, κατά τη γνώμη της αναφέρουσας· δεν απομένει συνεπώς, κατά την άποψή της, καμία άλλη εφικτή λύση, πλην της ιδιωτικής κατ' οίκον εκπαίδευσης.
- Λόγοι που άπτονται της κινητικότητας των σπουδαστών και της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, γεγονός που συνεπάγεται επίσης τη δυνατότητα ένταξης της οικογένειάς τους στη χώρα υποδοχής, κατά τον τρόπο που τους εξυπηρετεί καλύτερα.
- Λόγοι που άπτονται της γλωσσικής και πολιτιστικής πολυμορφίας, η οποία εξυπηρετείται καλύτερα, κατά την αναφέρουσα, από την κατ' οίκον εκπαίδευση, παρά από την εκπαίδευση που παρέχεται στα γερμανικά σχολεία.
- Λόγοι που άπτονται μιας έκθεσης των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου στην εκπαίδευση, που καλεί τη Γερμανία σε μεγαλύτερη στροφή του εκπαιδευτικού της συστήματος προς την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και στην κατ' οίκον εκπαίδευση.

Τέλος, η αναφέρουσα επισυνάπτει στην αναφορά της αντίγραφο της αλληλογραφίας της με τις γερμανικές αρχές, καθώς και σειρά εγγράφων αναφορικά με την πλουραλιστική προσέγγιση της σχολικής εκπαίδευσης σε διάφορες χώρες του κόσμου και δηλώνει ότι η αναφορά της υποστηρίζεται από δύο βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: την Kathy Sinnott, βουλευτή του ΕΚ της εκλογικής περιφέρειας της Νότιας Ιρλανδίας, της ευρωπαϊκής κοινοβουλευτικής Ομάδας Ανεξαρτησία/Δημοκρατία· τη Hiltrud Breyer, γερμανίδα βουλευτή του ΕΚ, της ευρωπαϊκής κοινοβουλευτικής ομάδας των Πρασίνων/Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία.

Θέση της Επιτροπής

Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι δεν υπάρχει υποχρεωτική διάταξη στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που να υποχρεώνει ένα κράτος μέλος να αντικαταστήσει την υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση από την ιδιωτική κατ' οίκον εκπαίδευση. Πράγματι, αυτό το θέμα άπτεται, αφενός, της οργάνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος και, αφετέρου, του περιεχομένου της

διδασκαλίας, δηλαδή τομέων στους οποίους η Κοινότητα, δυνάμει του άρθρου 149¹ της Συνθήκης, δεν μπορεί παρά μόνο να στηρίζει και να συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών, ενώ, αντίθετα, οφείλει να σέβεται πλήρως την αρμοδιότητά τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν είναι σκόπιμο να υπεισέλθει στη συζήτηση του εν γένει βάσιμου του κάθε επιχειρήματος της αναφέρουσας επί παραδείγματι:

- αν η ανάπτυξη των κοινωνικών σχέσεων και η ένταξη στην τοπική κοινωνική ζωή εξυπηρετούνται καλύτερα από την κατ' οίκον εκπαίδευση ή περισσότερο από τη γενική σχολική εκπαίδευση, περιλαμβανομένων των διεθνών σχολείων·
- ποιες είναι οι διάφορες προϋποθέσεις και διαδικασίες που ορίζει το κάθε κράτος μέλος για την κατ' οίκον εκπαίδευση αντί της γενικής σχολικής εκπαίδευσης. Συνάγεται, επομένως, ότι αυτού του είδους η κατ' οίκον εκπαίδευση εξακολουθεί να αποτελεί περίπτωση κατ' εξαίρεση.

4. Απάντηση της Επιτροπής, που ελήφθη στις 30 Ιανουαρίου 2009.

Τα συμπληρωματικά στοιχεία που προστέθηκαν στο φάκελο είναι, κατά πρώτον, μια περίληψη της παρουσίασης που πραγματοποιήθηκε κατά τη συνεδρίαση της Επιτροπής Αναφορών στις 17 Ιουλίου 2008 και, κατά δεύτερον, μια πληροφορία που παρείχε η αναφέρουσα και συνίσταται στην επισήμανση μιας νέας περίπτωσης αιτήματος για κατ' οίκον εκπαίδευση στη Γερμανία, το οποίο επίσης απορρίφθηκε.

Η παρουσίαση της 17ης Ιουλίου 2008 ενώπιον της Επιτροπής Αναφορών από την αναφέρουσα, υποστηριζόμενη από τη βουλευτή του ΕΚ, κ. Kathy Sinnott, τροφοδότησε μία διεξοδική συζήτηση. Η απαγόρευση της κατ' οίκον εκπαίδευσης στη Γερμανία θεωρήθηκε από ορισμένους βουλευτές αδικαιολόγητο μέτρο για ένα μαθητή μέλος μιας οικογένειας η οποία δεν διαθέτει άλλα μέσα για να εξασφαλίσει μια συνεχή και συνεκτική εκπαίδευση στα παιδιά της, τα οποία βρίσκονται στη Γερμανία μόνο προσωρινά. Ένας νόμος του 1938 αποτελεί στην πραγματικότητα το εμπόδιο για την κατ' οίκον εκπαίδευση. Αναφέρθηκε επίσης το παράδειγμα άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και άλλων χωρών του κόσμου (π.χ. Ηνωμένες Πολιτείες).

¹ Άρθρο 149 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:

1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία.
2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:
  - να αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας, μέσω ιδίως της εκμάθησης και της διάδοσης των γλωσσών των κρατών μελών,
  - να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών,
  - να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων,
  - να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών μελών,
  - να ευνοεί την ανάπτυξη των ανταλλαγών νέων, καθώς και οργανωτών κοινωνικοοικονομικών δραστηριοτήτων,
  - να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της εκπαίδευσης εξ αποστάσεως.
3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα παιδείας, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.
4. Προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο:
  - αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και με την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών,
  - αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσεις της Επιτροπής, διατυπώνει συστάσεις.

Η αναφέρουσα διεκδικεί κατά κάποιον τρόπο την ίση μεταχείριση μεταξύ των παιδιών από τη Γερμανία που ζουν στο εξωτερικό και τα οποία επωφελούνται, σύμφωνα με την αναφέρουσα, της διευκόλυνσης της κατ' οίκον εκπαίδευσης, και των παιδιών που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη και στα οποία δεν επιτρέπεται να εκπαιδευτούν από τους γονείς τους στο σπίτι τους (σύστημα κατ' οίκον εκπαίδευσης).

Ωστόσο, η Επιτροπή δεν μπορεί παρά να επιβεβαιώσει τη θέση που εξέφρασε στην πρώτη της ανακοίνωση, σύμφωνα με την οποία δεν υπάρχει κανόνας του κοινοτικού δικαίου που θα μπορούσε να υποχρεώσει, σε ορισμένες περιπτώσεις, ένα κράτος μέλος να αντικαταστήσει την υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση με μια ιδιωτική κατ' οίκον εκπαίδευση. Στην πραγματικότητα, αυτό το θέμα άπτεται, αφενός, της οργάνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος και, αφετέρου, του περιεχομένου της εκπαίδευσης, τομέων στους οποίους η Κοινότητα, δυνάμει του άρθρου 149 της Συνθήκης, δεν μπορεί παρά μόνο να στηρίζει και να συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών, ενώ, αντίθετα, οφείλει να σέβεται πλήρως την αρμοδιότητά τους.

Τέλος, η αναφέρουσα, στην παρουσίασή της της 17ης Ιουλίου 2008, αναφέρει τη διάταξη του άρθρου 149 παράγραφος 2 τέταρτο εδάφιο της Συνθήκης, σύμφωνα με την οποία η Κοινότητα έχει ως στόχο να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών μελών. Καλεί επομένως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή να ενεργήσουν σύμφωνα με την αρμοδιότητά τους όπως απορρέει από την εν λόγω διάταξη και, κατά συνέπεια, να ενθαρρύνουν τη Γερμανία να εισέλθει σε διάλογο με τους οργανισμούς, τους πολίτες και τα πρόσωπα που αναζητούν εκπαιδευτικές εναλλακτικές, και να εξετάσει τις εμπειρίες του συνόλου των χωρών της Ευρώπης σχετικά με αυτό το θέμα.

Η Επιτροπή ενημερώνει την Επιτροπή Αναφορών για το γεγονός ότι σε θέματα εκπαίδευσης έχει αναπτυχθεί πολιτικός διάλογος με τα κράτη μέλη και ότι αυτά έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν το προσφερόμενο πλαίσιο για να ανταλλάξουν ορθές πρακτικές και να συζητήσουν τα θέματα που ενδεχομένως θα κρίνουν σκόπιμο να θίξουν. Αυτό γίνεται βάσει στόχων και κριτηρίων αναφοράς που έχουν εγκριθεί από κοινού, και σε τομείς που έχουν προσδιοριστεί σε συμφωνία με τα κράτη μέλη.